

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ
της προσφυγής υπ' αριθ. 64321/01
την οποία κατέθεσε ο Έ. Έ
κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συγκροτηθέν στις 17 Οκτωβρίου 2002 από τμήμα απαρτιζόμενο από τους δικαστές:

F. TULKENS, *Πρόεδρο,*

K.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

P. LORENZEN,

N. ΒΑΙΪΪ,

E. LEVITS,

A. KOVLER,

V. ZAGREBELSKY,

και S. NIELSEN, *Αναπληρωτή Γραμματέα του Τμήματος,*

Έχον υπ' όψη την προρρηθείσα προσφυγή, η οποία εισήχθη στις 10 Αυγούστου 2000.

Έχον υπ' όψη την από 29 Νοεμβρίου 2001 μερική απόφαση.

Έχον υπ' όψη τις παρατηρήσεις, τις οποίες υπέβαλε η εναγόμενη Κυβέρνηση, και την αντίκρουση του προσφεύγοντος.

Αφού διασκέφτηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων, **È È**, είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς το 1958, και κάτοικος Μελισσίων Αττικής. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον Δικηγόρο Αθηνών Γ. Αλφαντάκη.

A. Οι περιστάσεις της υποθέσεως

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, όπως εκτίθενται από τους διαδίκους, έχουν εν περιλήψει ως εξής:

Στις 15 Ιουνίου 1993, ο προσφεύγων μετέβη στο πρακτορείο του Μ. Γ. προκειμένου να συμμετάσχει σε διαγωνισμό «ΛΟΤΤΟ» και «ΣΤΟΙΧΗΜΑ». Αφού κατέθεσε τα δελτία για την κλήρωση της επομένης ημέρας, ενημέρωσε τον Μ. Γ. ότι επιθυμούσε να παίξει τους ίδιους αριθμούς όλες τις εβδομάδες. Ο Μ. Γ. του πρότεινε να βάλει τα νούμερα στον υπολογιστή του πρακτορείου, ώστε να μη χρειάζεται να συμπληρώνει κάθε φορά ιδιοχείρως τα δελτία και να αναμένει στην «ουρά». Ο προσφεύγων αποδέχθηκε την πρόταση και δήλωσε ότι επιθυμούσε να συμμετέχει στις τρεις επόμενες κληρώσεις. Πλήρωσε τη συμμετοχή του και παρέλαβε αντίγραφο των δελτίων, τα οποία ήταν ανώνυμα.

Τον Ιούλιο 1993, ο προσφεύγων έφυγε για διακοπές στη Σάμο. Συμφώνησε με τον Μ. Γ. ότι κατά την απουσία του, ο τελευταίος θα εξακολουθούσε να παίζει για λογαριασμό του προσφεύγοντος και αυτός θα του κατέβαλλε το αντίτιμο αμέσως μόλις θα επέστρεφε από τις διακοπές. Κατά τη διάρκεια των διακοπών του, ο προσφεύγων έπαιξε και πάλι του αριθμούς αυτούς σε πρακτορείο του τόπου διακοπών του. Κατά την κλήρωση της 14^{ης} Ιουλίου 1993, ευρέθησαν τρία δελτία τα οποία κέρδιζαν, μεταξύ των οποίων και εκείνο του προσφεύγοντος, το οποίο είχε κατατεθεί στη Σάμο. Ο προσφεύγων σκέφθηκε ότι έπρεπε και το δεύτερο «τυχερό» δελτίο να είναι το δικό του, το οποίο θα έπρεπε ο Μ. Γ. να έχει παίξει στην Αθήνα, όπως είχαν συμφωνήσει. Τηλεφώνησε πάραυτα στον Μ. Γ., ο οποίος τον πληροφόρησε ότι είχε αμελήσει να παίξει. Την επομένη, ο προσφεύγων επέστρεψε στην Αθήνα και μετέβη στο κεντρικό πρακτορείο του ΛΟΤΤΟ. Εκεί, πληροφορήθηκε

ότι το ένα από τα τρία δελτία, το οποίο κέρδιζε 77 211 605 δραχμές, είχε παιχθεί στο πρακτορείο του Μ. Γ.

Στις 21 Ιουλίου 1993, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ώστε να εμποδίσει τον Μ. Γ. να εισπράξει το ως άνω ποσό. Στις 24 Αυγούστου 1993, ο Μ. Γ. και άλλα δύο άτομα κατέθεσαν, και αυτοί, παρόμοια αίτηση, ισχυριζόμενοι ότι είχαν παίξει μαζί το δελτίο, το οποίο κέρδισε.

Στις 29 Ιουλίου 1993, ο προσφεύγων κατέθεσε μήνυση σε βάρος του Μ. Γ. δηλώνοντας συγχρόνως ότι θα παραστεί ως πολιτικώς ενάγων, και ζητούσε 10 000 δραχμές για υλική ζημία, διευκρινίζοντας ότι επιφυλασσόταν παντός δικαιώματός του προκειμένου να του επιδικαστεί πλήρης αποζημίωση για τη ζημία την οποία είχε υποστεί. Στις 21 Οκτωβρίου 1993, κατέθεσε νέα μήνυση σε βάρος του Μ. Γ. και των δύο άλλων προσώπων, οι οποίοι διατείνονταν ότι είχαν παίξει το δελτίο, το οποίο κέρδισε, μαζί με τον Μ. Γ. Ο προσφεύγων διευκρίνιζε ότι παρίστατο ως πολιτικώς ενάγων και ζητούσε 1 000 δραχμές από τον καθένα από τους τρεις μηνυθέντες για ηθική βλάβη, και επιφυλασσόταν του δικαιώματος να απαιτήσει την επανόρθωση της ζημίας, την οποία είχε υποστεί, ενώπιον των αστικών δικαστηρίων.

Ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών κίνησε τη δημόσια αγωγή. Οι φάκελοι, οι οποίοι αφορούσαν τις δύο μηνύσεις, διαβιβάσθηκαν στον ανακριτή στις 25 Αυγούστου 1993 και 11 Νοεμβρίου 1993. Ο ανακριτής εξέτασε τους κατηγορούμενους στις 20 Δεκεμβρίου 1993 και τους άφησε ελεύθερους χωρίς όρους. Στις 27 Δεκεμβρίου 1993, ο ανακριτής απέρριψε αίτηση των κατηγορουμένων, οι οποίοι ζητούσαν να μειωθεί το ποσό της εγγυήσεως. Οι κατηγορούμενοι προσέβαλαν τότε την απόφαση αυτή ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, το οποίο, με δύο αποφάσεις από 8 Φεβρουαρίου 1994, απέρριψε την προσφυγή των κατηγορουμένων.

Η ανάκριση ολοκληρώθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 1994.

Με την από 27 Ιουνίου 1994 και υπ' αριθ. 2590/1994 απόφαση, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, εκτιμώντας ότι υπήρχαν σοβαρές και συμπίπτουσες ενδείξεις ενοχής σε βάρος του Μ. Γ. και των δύο άλλων προσώπων, τους παρέπεμψε σε δίκη ενώπιον του Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών.

Ο Μ. Γ. εφεσίβαλε την υπ' αριθ. 2590/1994 απόφαση. Με την από 9 Φεβρουαρίου 1995 και υπ' αριθ. 358/1995 απόφαση, το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών εξαφάνισε την υπ' αριθ. 2590/1994 απόφαση. Στις 28 Φεβρουαρίου 1995, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως. Στις 27 Οκτωβρίου 1995, ο Άρειος Πάγος έκανε δεκτή την αίτηση και παρέπεμψε τη δικογραφία στο Συμβούλιο Εφετών. Στις 13 Μαρτίου 1996, το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε εκ νέου ότι δεν έπρεπε οι κατηγορούμενοι να παραπεμφθούν σε δίκη. Στις 28 Ιουνίου 1996, ο Άρειος Πάγος έκανε δεκτή και πάλι την αίτηση αναιρέσεως του προσφεύγοντος. Με την από 29 Οκτωβρίου 1997 και υπ' αριθ. 2707/1997 απόφαση, το Συμβούλιο Εφετών επικύρωσε την υπ' αριθ. 2590/1994 απόφαση. Τροποποίησε μόνο τον νομικό χαρακτηρισμό του αδικήματος, τον οποίο είχε προσδώσει το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, από κακούργημα σε πλημμέλημα. Στις 25 Φεβρουαρίου 1998, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως της υπ' αριθ. 2707/1997, την οποία κατέθεσε ο Μ. Γ.

Η συζήτηση ενώπιον του Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, η οποία αρχικά είχε ορισθεί για τη δικάσιμο της 29^{ης} Οκτωβρίου 1999, ανεβλήθη για τις 24 Ιανουαρίου 2000, λόγω αδυναμίας του δικηγόρου των κατηγορουμένων να παραστεί. Ο προσφεύγων παρέστη ενώπιον του Εφετείου και δήλωσε ότι παρίστατο ως πολιτικώς ενάγων, και ζητούσε 15 000 δραχμές για την επανόρθωση της ηθικής βλάβης την οποία είχε υποστεί. Με την από 27 Ιανουαρίου 2000 και υπ' αριθ. 288/2000 απόφαση, το Εφετείο Κακουργημάτων, ομόφωνα, αθώωσε του κατηγορουμένου. Η απόφαση καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 14 Απριλίου 2000.

Επειδή ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας δεν προβλέπει τη δυνατότητα εφέσεως ή αναιρέσεως κατ' αθωωτικής αποφάσεως από τον πολιτικώς ενάγοντα, ο προσφεύγων κάλεσε τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να εισάγει αίτηση αναιρέσεως της υπ' αριθ. 288/2000 αποφάσεως. Ο εισαγγελέας ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι η προθεσμία για την εισαγωγή της αιτήσεως αναιρέσεως είχε λήξει στις 25 Φεβρουαρίου 2000, ήτοι τριάντα ημέρες μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως.

Στις 20 Ιουλίου 1993, ο προσφεύγων είχε προσφύγει ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, ενώπιον του οποίου κατέθεσε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Στις 23 Σεπτεμβρίου 1993, το εν λόγω δικαστήριο έκανε δεκτή την αίτηση και απαγόρευσε στον οργανισμό ο οποίος διαχειρίζεται το ΛΟΤΤΟ να καταβάλει το ποσό στον Μ. Γ. έως ότου ληφθεί οριστική απόφαση επί της ουσίας της υποθέσεως. Στις 5 Οκτωβρίου 1993, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου: ζητούσε να αναγνωρισθεί ως κάτοχος του δελτίου το οποίο κέρδισε. Με την από 3 Μαρτίου 1994 μη οριστική απόφαση, το δικαστήριο διέταξε συμπληρωματική ανάκριση, η οποία ολοκληρώθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 1994. Στις 29 Φεβρουαρίου 1996 και 15 Μαρτίου 1996, οι διάδικοι κάλεσαν το δικαστήριο να ορίσει δικάσιμο, και η συζήτηση διεξήχθη την 1^η Οκτωβρίου 1996. Στις 5 Νοεμβρίου 1996, το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του προσφεύγοντος.

Στις 19 Νοεμβρίου 1996, ο προσφεύγων εφεσίβαλε την απόφαση αυτή. Το Εφετείο την απέρριψε στις 31 Οκτωβρίου 1997. Στις 10 Ιουνίου 1998, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως, την οποία είχε καταθέσει ο προσφεύγων.

Β. Οικείο εσωτερικό δίκαιο και πρακτική

Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζουν ότι:

Άρθρο 486 § 2

«Ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της αθωωτικής

αποφάσεως του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του τριμελούς εφετείου (...) αν η απόφαση δεν είναι ομόφωνη (...).»

Άρθρο 506

«Την αναίρεση αθωωτικών αποφάσεων δύνανται να ζητήσουν α) ο κατηγορούμενος, αν αθωώθηκε λόγω έμπρακτης μετάνοιας, β) ο εισαγγελέας του πλημμελειοδικείου (...), γ) αν η αθώωση οφείλεται σε εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ποινικής διατάξεως ή σε υπέρβαση εξουσίας (...) και δ) αν ο μηνυτής [ή εκείνος ο οποίος άσκησε την έγκληση] καταδικάστηκε σε αποζημίωση και στα έξοδα (άρθρο 71).»

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

1. Επικαλούμενος το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, ο προσφεύγων παραπονείται για τη διάρκεια της διαδικασίας.

2. Επικαλούμενος το άρθρο 13 της Συμβάσεως, ο προσφεύγων παραπονείται ότι τα άρθρα 486 και 506 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν του παρέχουν, ως πολιτικώς ενάγοντα, το δικαίωμα να εκφέρει κρίσεις επί της μακράς διάρκειας της διαδικασίας ή της μη αιτιολογήσεως δικαστικής αποφάσεως η οποία, σε περίπτωση αθώωσης του κατηγορουμένου, δεν αποφαίνεται επί των αξιώσεων του πολιτικώς ενάγοντος.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο προσφεύγων παραπονείται για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και ισχυρίζεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει σχετικά τα εξής:

Άρθρο 6 § 1

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί (...) εντός λογικής προθεσμίας, από δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

Κατ' αρχάς, η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την

προσφυγή λόγω μη τηρήσεως της εξαμήνου προθεσμίας. Υπογραμμίζει ότι η εσωτερική οριστική απόφαση εξεδόθη στις 14 Απριλίου 2000 και ότι η προσφυγή του προσφεύγοντος εισήχθη στις 10 Αυγούστου 2000. Ωστόσο, στην προσφυγή αυτή, ο προσφεύγων ουδέποτε ήγειρε αίτηση σχετική προς την παραβίαση του δικαιώματός του όπως η υπόθεσή του δικαστεί εντός ευλόγου προθεσμίας (άρθρο 6 § 1) ή του δικαιώματός του πραγματικής προσφυγής προκειμένου να παραπονηθεί για τη διάρκεια αυτή (άρθρο 13). Αντιθέτως, ο προσφεύγων περιοριζόταν να επικαλείται την παραβίαση του δικαιώματός του όπως η υπόθεσή του δικαστεί από αμερόληπτο δικαστήριο καθώς και να καταγγέλλει τον περιορισμό της προθεσμίας την οποία έχει στη διάθεσή του ο εισαγγελέας για να καταθέτει αίτηση αναιρέσεως αθωωτικής αποφάσεως.

Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι στην από 10 Αυγούστου 2000 πρώτη επιστολή του προς το Δικαστήριο, κατήγγελλε την παραβίαση των άρθρων 6 και 13 της Συμβάσεως. Ισχυρίζεται ότι κατήγγελλε παραβίαση του δικαιώματός του σε δικαία δίκη καθώς και του δικαιώματός του πραγματικής προσφυγής προκειμένου να καταγγείλει κάθε παραβίαση της Συμβάσεως. Το γεγονός ότι στη δεύτερη επιστολή του προς το Δικαστήριο αναφέρεται στην υπέρβαση της ευλόγου προθεσμίας, δεν δύναται να επιδράσει επί του παραδεκτού της προσφυγής, διότι, όπως το Δικαστήριο έχει ήδη υπογραμμίσει στην υπόθεση Χατζηναστασίου κατά της Ελλάδος (απόφαση από 16 Δεκεμβρίου 1992, série A n° 252), η εύλογη διάρκεια της προθεσμίας, αλλά και οι λοιπές διαδικαστικής φύσεως εγγυήσεις του άρθρου 6, συνιστούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δικαιώματος σε δικαία δίκη. Είναι προφανές ότι οι προσφεύγοντες δύνανται στη συνέχεια να αναφέρουν πιο αναλυτικά τα επιχειρήματά τους στο έντυπο της αιτήσεως, στον προς τούτο προβλεπόμενο χώρο. Ωστόσο, στο έντυπο της αιτήσεως, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν κατήγγειλε παραβιάσεις διάφορες εκείνων οι οποίες περιέχονται στην πρώτη

επιστολή του.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την πάγια νομολογία του, συμφώνως προς την οποία η εξάμηνη προθεσμία διακόπτεται από την πρώτη επιστολή του προσφεύγοντος, στην οποία εκτίθεται εν περιλήψει το θέμα της προσφυγής. Προκειμένου περί των ισχυρισμών οι οποίοι διατυπώθηκαν μετά την εισαγωγή προσφυγής, η εφαρμογή του κανόνος των έξι μηνών προϋποθέτει απάντηση στο ερώτημα αν πρέπει οι εν λόγω ισχυρισμοί να θεωρηθούν ως νομικά επιχειρήματα εις επίρρωση των αρχικών αιτιάσεων ή ως νέοι λόγοι. Αιτιάσεις οι οποίες διατυπώνονται μετά την εκπνοή της εξαμήνου προθεσμίας δύνανται να εξετασθούν μόνο αν αφορούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αρχικών αιτιάσεων οι οποίες διατυπώθηκαν εμπροθέσμως (προσφυγές υπ' αριθ. 22123/93, J.-P. P. κατά της Γαλλίας, déc. 31.8.94, DR 79, σελ. 72, υπ' αριθ. 18660/91, Bengtsson κατά της Σουηδίας, déc. 7.12.94, DR 79, σελ. 11, υπ' αριθ. 20972/92, Raninen κατά της Φιλανδίας, déc. 7.3.96, DR 84, σελ. 17).

Το Δικαστήριο σημειώνει, όπως και η Κυβέρνηση, ότι στην από 10 Αυγούστου 2000 πρώτη επιστολή του, ο προσφεύγων, επικαλούμενος τα άρθρα 6 και 13 της Συμβάσεως, κατήγγελλε τον άδικο χαρακτήρα της διαδικασίας διότι, αντίθετα με τον εισαγγελέα και των καταδικασθέντα κατηγορούμενο, ο πολιτικώς ενάγων δεν ηδύνατο να καταθέσει έφεση ή αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως η οποία αθώωσε τον κατηγορούμενο, αιτίαση η οποία εξ άλλου δεν έγινε δεκτή από το Δικαστήριο στην από 29 Νοεμβρίου 2001 μερική απόφαση περί μη παραδεκτού. Στην από 10 Οκτωβρίου 2001 δεύτερη επιστολή προς τη Γραμματεία, ο προσφεύγων περιορίστηκε περαιτέρω να εμβαθύνει την επιχειρηματολογία του όσον αφορά την προρρηθείσα αιτίαση. Ουδέποτε ανέφερε σαφώς ή ακόμα και εμμέσως ότι επιθυμούσε να καταγγείλει παραβίαση της ευλόγου προθεσμίας ή απουσία πραγματικής προσφυγής προκειμένου να καταγγείλει την υπέρβαση της εν λόγω διαρκείας. Οι αιτιάσεις αυτές, οι οποίες δεν

δύνανται να θεωρηθούν ως συνδεόμενες με εκείνη η οποία αναφέρεται ανωτέρω, εμφανίζονται πράγματι για πρώτη φορά στο έντυπο της αιτήσεως, το οποίο διαβιβάστηκε στη Γραμματεία στις 14 Δεκεμβρίου 2000, δηλαδή μετά την εκπνοή της εξαμήνου προθεσμίας.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν τηρήθηκε η εξαμήνη προθεσμία όσον αφορά τις αιτιάσεις αυτές.

Κατά συνέπεια, οι αιτιάσεις αυτές διατυπώθηκαν εκπρόθεσμα και πρέπει να απορριφθούν κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Συμβάσεως.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Δεν κάνει δεκτή την προσφυγή κατά τα λοιπά.

[υπογραφή]

Søren NIELSEN

Αναπληρωτής Γραμματέας

[υπογραφή]

Françoise TULKENS

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Αθήνα, 15-11-2002.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ